

Endrődi Bella János

A dédanya

Elbeszélő költemény

1986

Horváth
Németh Eszter

Endrödi
Bella
János

A dédanya

Szabó Mihály
kántor

Endre Katalin

Csompóra György
1841-1920

1861

Szabó Mária
1838-1925

Sóczy István
1854-1929

Csompóra Viktória
1862-1914

családja:

- Sóczy Ilona 1877-1878
- Sóczy Imre 1878-1880
- Sóczy Veron 1880-1937
- Sóczy Mária 1881-1950
- Sóczy Ilona 1883-1900
- Sóczy Antal 1885-1885
- Sóczy Anna 1886-1946
- Sóczy János 1891-1892
- Sóczy Sándor 1896-1973
- Sóczy Erzsébet 1898-1898
- Sóczy Viktória 1898-1972
- Sóczy Krisztina 1901-1901
- Sóczy Julianna 1904-1971

családja:

- Viktória
- Ilona
- Erzsébet
- Balint
- Terez
- Imre
- Veronka

családja:

- Mate
- István
- Mária
- Imre
- Sándor
- Viktória
- Pál
- György
- József
- László
- Vince

családja

- József
- Imre
- Mária
- Antal
- Ferenc
- Erzsébet
- István
- János
- Alajos
- Tibor

családja

- Gyula
- Dezso

családja

- Mária
- Sándor
- Gábor
- Ilona

Elhészé" költemény
Itta a dédanyja éppin a dédunokája
Bella János 1986-ban

Dédanya
Csompora Györgyné, Szabó Mária
(1838-1925)

I.

Motor berreg, sáiréna jajgat,
felő, hogy már a ház bedől,
az ember még csak nem is alhat=
zörgés, döngés mindenfelől.

Repülőgép süvít az égen,
hasitana mint lepedőt!
Hej, dédanya! - nem így volt régen!
Ugye nem így volt ezelőtt?

- Szeliid, fakó arc néz reám
a szüette rámából mepértőn.
Eltűnődök a mosolyán,
amint a keretből felém jön.

És mint kinek hatalma van,
már horra is az ólajtott álmot.
Nyomában minden zajtalan =
rendre intette a világot!

- Sosem láttam őt, csak e képet,
melyről rám néz egy jóságos néni.
De édesanyámat s nagynénémét
hallottam gyakran róla beszélni.

Mert az anyjuk korán meghalt
és anyjuk helyett anya ö" lett.
Árvákat ápolt, vigasztalt,
elűzve a gyászos fellióket.

Jósága nem ismert határt
annál sem, kit sosem látott.
Hogy megszólítsam, arra várt
s már hozta is az álitott álmot.

Ki vagy te, te böszökanyás asszony,
te fejkendő, jószágos lélek?

Kérem az álmot, marasszon.
Beszélj magadról, arra kérlek.

Az vagy-e, kinek megpénhelt
a koporsódnál újháry kántor
és könyvlapokon is közretett
bicsúztatói lejjavából?

*

És fordult a kép az időben.
Zuhantunk majd 140 évet.
Álltunk a zuhogó esőben;
Bitót ácsolnak a lefények.

Álltunk a szakadó esőben...
Dédanya még alig 10 éves.
Fogom a kezét erősen,
harapdálná! - a helye véres.

- Bitót ácsolnak a lepények...
Belerepelt velünk, apyunk!
Rajtunk kívül sehol ez lélek.
Zuhog az eső. Aradon vagyunk.

- Dédanyának kántor az atyja,
honvédtiszt, Kossuth katonája.
Most kospácsolás hívogatja,
hogy büntetését bátran kiállja.

De ő nem hallgat ilyen szóra:
Fülében még a harsona!
Kossuth hívja, - felül a lóra,
nem tér ő vissza már soha!

Nejének bicsút nem mondott.
Mégsem csókolta leánykáját.
Az erdőnek vaptatva rontott,
szaggatva lovának kantárját!

Mikor elhagyta az Országot
egy kis csapattal másnap délbe
szorosán Kossuth mellé állott,
de nem néztek ök egymás szemébe.

*

És ijfent fordult az idő,
miként az ágyon én fordultam.
Az izgalom is egyre nő =
Dédanya fut elém kifiltan =

"Jönnek e már a szekerek?"
-kérdezi hirtől kipirultan.
"De borzasztók az emberek!"
teszi hozzá alig hallhatóan.

"De borzasztók az emberek..."
suttogja pici lányka - szája,
miközben már a szekerek
betérnek házuk udvarára.

"Fel a batyukkal, zsákokkal, székkel,
kössétek oda azt az asztalt!"
-s indultunk nyikorgó kerékekkel,
nem volt már ami marasztalt.

Marika és az édesanyja
kocsin ültek beburkolózva.
Csupán az üres ház ajtaja
jajveszékelt a biccsi szóra.

- A lovakat pedig én hajtottam!
Cifra ostor volt a kezemben.
Nem csapkodtam, csak rájuk szóltam.
Mentek ők szélnél sebesebben!

És máris mögöttünk Arad.
Néztük a biztató Feliholdat.

„Az időjárás ha így marad

- szóltam - Endrődön leszünk

holnap! „

1986.I. 21.

II.

A tegnapi mögöttünk és a holnap
ma éjszaka még nincs jelen.

A menekülőnk elnézi a Holdat =
"Ha ez sem lenne, Istenem!"

Azon függ minden reménysejük
mely gyenge, mint a cérnaszál!
Gondolják, hogy azonnal ugrunk,
ha egy felhő föléjük száll.

De hisz, könnyű felhőszerűk ezek,
nagy és fényes az éjszaka!
Utunk jó lelkekhez vezet =
haladunk otthonról haza.

Dédanya fejkendője csücskét
gyűrögeti remegő kezekkel.
Félnék és kötődő is még...
A lelke fáj, de nem veszett el.

Harmatnak kell majd gyógyítani
a sebet, mit ejtett a dör.
Virül Endrődön virág annyi
ami csak kertedben elfér!

Nyugodj meg hát zaklatott lélek,
ne bánatson már téged semmi,
10 éves vagy, előtted az élet,
a jót is el kell majd viselni.

*

És újra fordult az idő.
Újra a jelenben voltam.
A képkeretben újra ő,
ahogy kis koromból megtanultam.

De most már máskor is meséljen
álmomban, ha arra kérem!
hiszen én vittem őket az éjjel
Aradról Endrődre szekérral!

* 1986 I. 26.

III.

Szombat délután 4 körül
az Endrőd-i plebánian
a papinas adja hírül =
"Gyűnnek az Aradiak már!"

Fogják a kutyát, nyitják a kaput,
a léres int, hogy merre gyűjjenek.
A szakácsnő a lépcsőkön lefut,
hogy hírgát elsőnek lássa meg:

"Katóka!" kiált - "Katóka, drága!
és kis Marika! megerkaeztetez!"
Ők leszállnak és egymásnak karjába
zokognak már örömkönnyeket.

A plebánus úr is a taét Káplánja,
mosolyogva szemléli őket =
"Szabó kántorné és leánya!
Isten hozott mindtaettötöket!"

A lovak nyugodtan, mordulatlan állnak,
mint ha éreznék a helyzet fontosságát.
Rendelkezika lélekkel az állat?
vagy csak csodáljuk olykor okosságát?

Félpercnyi csend. Csak a lélek rezdül
mint szinesregyült szőlőlevelek.
Majd sülhogás száll az udvaron keresztül:
Hazatért galamb szárnya lehetett.

A plébános úr törli meg a csendet,
kinek barátságból kitűntet kell adni =
„Ne álljunk már, mint falakon a szentek,
most már kérem tessék befordadni!”

A szakácsnő a testvéreibe karol
s a másikkal a lányka kezét fogja.
Felvezeti őket az udvarból =
„Katókám! és Marikám!” suttogja.

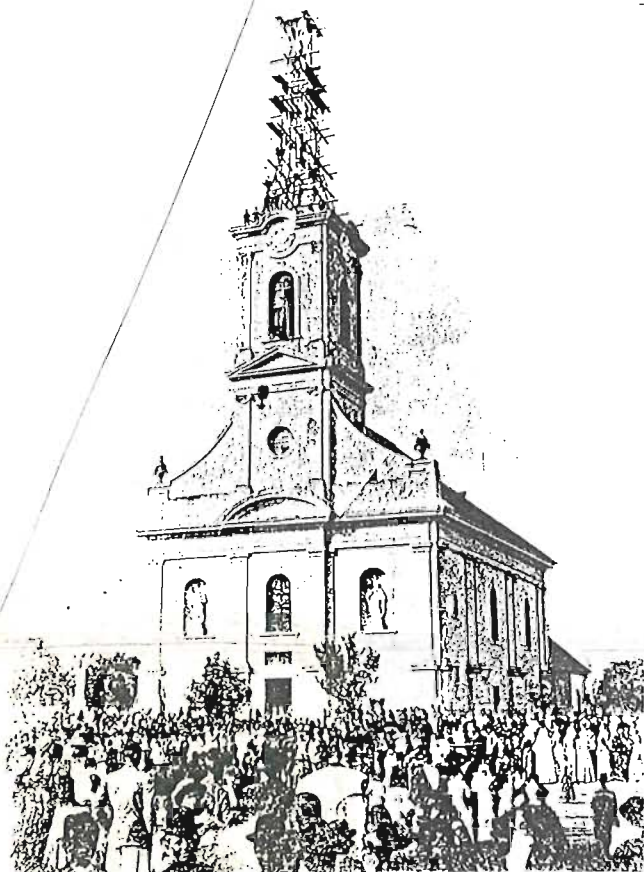
- Terített asztalhoz vendég érkezik;
késő déli, vagy korai estebed...
E fedél alatt együtt étkezik =
Plébános, Kispap, Vendég és Cseléd!

- Rövid kézmosás, rövid kis ima,
s a háználpe csendesen eszik.
Kell-e az embernek hálálkodnia
mikor szótlanul is szeme könnyezik?

Evés után ma korán kell felkúdni,
a beszélgetés holnapra marad.
A vendégszobát jó kemence fűti!
Óh Istenem! - hol van már Arad?

*

1986 I. 27

Az Endrőci templom 1904-ben

IV.

És fordult a kép az időben,
eltelt talán 12 év.

Dédanyát látom. Baba a kezében;
Viktóriának keresztelték.

-Ömindedig srobalány volt
az Endrőd-i Plébánián.
Szép volt ő és szépen dalolt;
beleszeretett dédapám,

Csompóra György, ki szintén ott
az Endrőd-i Plébánián,
házi szolgaként dolgozott
S miniszterként a litánián.

Apja koleraiban halt meg,
még 49 júniusában.

Csupán egy öccse maradt meg,
meg anyja, fekete ruhában.

Ő egyre csak a faluba vágyott,
szeretett inni és komázni.

Télien házaknál disznót vápott,
nyáron meg eljárt halászni.

Dédanya épp' most lát éve
az édesanyját eltemette,
aki a nővéret félőre,
Srintén a sírba követte.

Nem tudta többé kihaverni
férjétől való szakadását,
S tóbécs lett, nem akart enni;
fájt látni a fonnyadását.

Magára maradt dédanyám
ugyan mit is tehetett volna,
mint „igen”-t mondott, nevenapján
mikor kezét mephérte a Szolga.

Szolgáslány és papi-Szolga,
igy lettek a Szentségben egy pár!
S hogy megélnék aranyaródalomra,
ki mindent tudott, tudta az már!

Fészket raktak s ime itt van
a hön öhajtott gyermekáldás!
Boldogok voltak, álmaikban
sem volt a kívánságuk más.

Hitték, hogy a boldogságért
szorgos kéz kézzel megfizettek
S, hogy kiket olyan sok csapás ért
annak gyermeke nem szenvedhet, ..

Aindep az Égben nem ekképpen
írják a Sorsörvényeket,
hogy akik szenvedtek régen
most éljenek nyugodt életet,

Habár elcsitul az ostor
a gyonkainzott magunk felett,
Szeretteinken kell látni olykor
ahhoz hasonló ütésekét!

És ha sebünk beforradtak,
mégis fáj minden új ütés,
amit hegettünk azok kapnak,
akikkel közös a szenvedés.

Ugye olédanya, könnyekkel teli
szemekkel sroptattad lányodat?
Talán nehéz volt elviselni
beérett boldogságodat.

Fájt, hogy kevéstét feltetenni
abból anyaként nem volt hatalmad.
A boldogságot bebbe venni?
Szent ég! csak meddő akarát!

Bizony szenvedni kell leányodnak
talán többet, mint szenvedtél te!
mert fájdalmai összetörődnek =
bele kell férni 51 évbe!

10 éves lánykát hagy hátra
többek között maga után.
Nem neveli fel! anyaságba
fogjon ő bármilyen korán!

Mert 13 virágot hagy
gazdag rózsafája neki,
ámde több mint a felét majd
saját kezével temeti!

És mégis szoptasd tovább bátran
ezt az drótalan kis családod!
Ezenlőre ti vagytok hárman,
de harmincan is lehetek, meglátod!

Anyai
nagyapóik

A gyerekek =

Ilonka
1883-1900

Mária
1881-1950

Jerón
1880-1937

Csompóra Viktória
1862-1914

Sóczy István
1854-1929

VI.

Es' fordult a kép az időben,
miként a századforduló.
Dédanya megy, ferete kendőben.
Sír. A keszében olvasó.

Hírt kapott, meghalt unokája,
a mindig mosolygós Ilonka,
tizenhat és fél éves korába,
alig, hogy az „Igen”-t kimondta.

Dédanya sir. Egzik szemével
siratja kedves unokáját,
s a másikkal, mint lelke felével
siratja szenvedő leányát!

Egyiket tesszik kasporsóba,
másikat fekete gyászba!
Dédanya az olvasóba
fogódzkodik, nincs már másba!

Lánya 18 éves volt csak
midőn első-kétgyermét temette!
Most temeti a hatodikot!
de öten még ott vannak mellette.

A legkisebb alig két éves =
Viktória, - anyja nevet kapta.
Odatotyog halott nénjéhez =
feküdni ő is ravatalra!

De nekri még soká élni kell,
Sokat kell szenvedni, örülni.
Szüleit is ő temeti el
és 10 gyermeket fog megszülni!

É tizből hármát eltemet,
hetet felnevel, és még bírja!
Mepir 300 levelet
a fiának, ki e verset írja!

Telát ő a lepfiatalabb,
de nem marad kicsiként hátra =
jön még két testvér 4 év alatt,
egyk életre, másik halálra.

- "Holnap temetik Jlonkómat!"
motyogja dédanya eszelősen,
s lányát, kit öli a bánat,
magához öleli erősen.

"Holnap temetik Jlonkómat!"
Suttogják együtt már ketten...
Az apa és nagypapa csak állnak
s nézik a halottat meredten.

Január van, dühöng a tél,
a szontban megfagy a velő.

Újláxy egy üveg bort kér
s tollat, papírost vesz elő.

Bücsiztatót ír Jlonkának
nem nagy kedvvel, de ismi kell!
Nem érti tettét a halálnak,
ki gyermekasszonyt visz most el.

Újláxy kántor ír, de szíve
mint ilyenkor gyakran, felsajog.

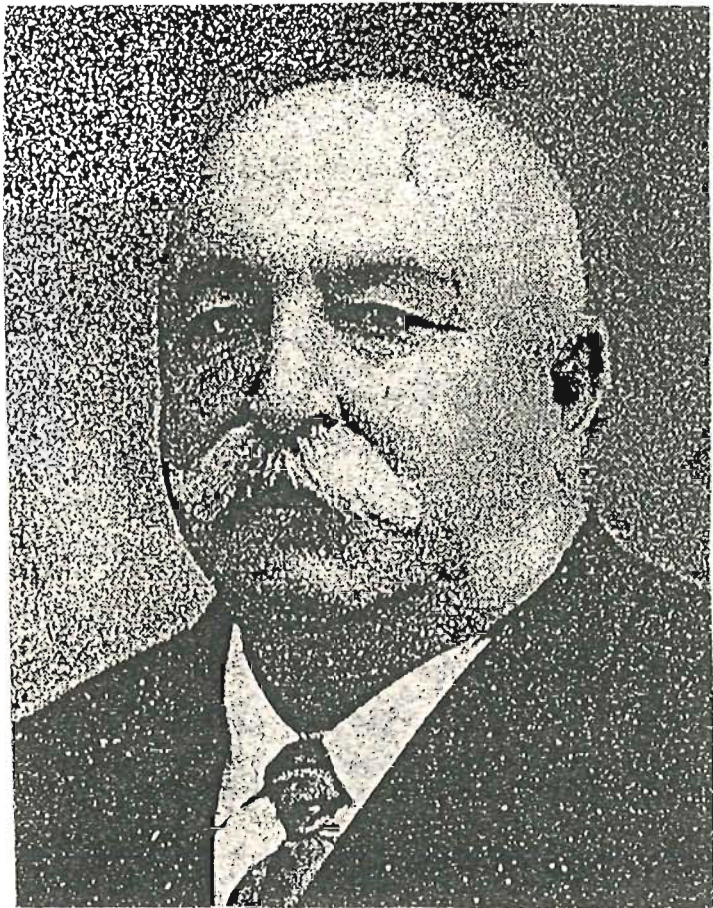
Oh szavakat kell ismi le
amire feltörnek a jajok.

Egy kocsma melléksobájából
szeme a temetőre néz.

Dől a meleg a kályhából
s odaát horkol egy zeneész,

Ott, ahol parasztok kártyáznak
s pipázva napokat köpökdnek.

— Uram! miért nem születtem másnak
mint szegény halotti-költőnek?

Újházy Miklós Endrődi kántor
(1863-1940)

És a második pohár után,
úgy fut a toll a keséhen
mint kit elránt az ártullárné
S viszi! - majd partra teszi szépen.

Aki e kis mellékszóba
lopva be-bendz egyszer-máskor,
láthatja, hogy roskad mapába
és mapasodik Újházy kántor.

Gondolatiba úgy elmerül,
hogy mapa észre sem vehette,
hogy már nem is volt egyedül =
Szárnyas angyal állt mellette!

És aki hallotta énekelni
valaha is ezt az óriást,
soha nem fogja elfeledni!
halljon bár utána ezer mást.

A fületanika úgy mesélte,
hogy hangja igaz tudott Égre kelni,
hogy-már-már hallani vélte,
mapát az Istent énekelni!

- És most szóljon a búcsúztató
miként mefírta s éneklé mondta.
86 év után most is hallható
miként búcsúzott Söcsö Honka!

Fiatal nő felett.

Dallama: Remítő szó, meg kell halnod...

Oh én szívem, szegény szívem!
Megcsalódtál hát nagyon,
Ami örömmel bízottat,
Ime, mindazt elhagyom.
Váratlan volt boldogságom,
Váratlan jött végzetem,
Kilenc nap alatt elszállott
Szép virágzó életem.

Még tizenegy hét előtt is
Édes anyám oldalán,
Én voltam a legvirágzóbb,
Legszorgalmasabb leány,
Oh, de milyen fiatal lány!
A helyem itt volna még,
Hogy szeretett jó szülőim
Parancsára állnék.

Itt volna még az én helyem,
Hogy ne csak gyász lássanak,
Hadd virulnék itt, hol remény
Virágai hullanak.
Oh szülőim! ha mosolyra
Derülhetett arcotok,
Ugy éreztem, nem lehettek
— Mint én — olyan boldogok.

Itt volna még az én helyem,
Bár itt haltam volna meg:
Szűzi koszoru körítné
Elhalványult fejemet,
Jézusom tűzné fejemre
Szép menyasszony-fátyolom,
Nem hagynám az özvegységet
Fiatal jó páromon.

De én elhagytam e házat,
Sirtam, nem tudom miért,
Hálából is, de tán sejtett
Rövid boldogságomért.
Nem mondom, hogy visszavágytam,
Ime, mégis itt vagyok.
Ott is gyász maradt utánam,
Itt is bánatot hagyok.

Nem mondom, hogy visszavágytam,
Mert szeretet fogadott,
Kedves férjem hajlékában
Sohsem voltam elhagyott
Édes kezek dédelgettek,
Ápolgáltak engemet,
Jaj, de a halált elüzni
Szeretettel nem lehet.

Visszajöttem hát hozzátok,
Hogy onnét induljak el,
Hol egykor anyám ringatott,
Hűséges kezeivel.
Jó anyám ölébe tettek,
— Ki fájdalmas anya let, —
Hadd zokogjon elhervadt
Hűségés lányra felett.

Oh anyám! A könny ne fódje
El hűségés szemedet,
Nézz a fájdalmas szent Szűzre,
Mily borzasztón szenvedett.
Oh, neked még van virágod,
Míg Ő egyetlen Fiát,
Az ártatlant, egy gyámolát
Adta a halálnak át.

Az én tizenhat s fél évem
Gyarlósága oly kevés,
Megtisztít Isten irgalma,
A kő s lelki szenvedés,
Melylyel töletek elváltam,
Enyhüljön hát gyászatok.
Most így búcsúozom azoktól,
Kiket bánatban hagyok.

Hunya Mihály kedves férjem!
Tizenegy hét oly rövid,
Nem gondoltuk, hogy ily hamar
A válás következik.
Örömtelt szívvel léptünk át
Házaséltünk küszöbén,
Nem voltál te gazdag, oh, de
Nagyon boldog voltam én.

Az itthon nem volt oly édes,
Mint nálad a győtrelem,
Ügye, nem jöttem el tőled?
Ott haltam meg szíveden.
Légy oly boldog, amilyen nagy
Éretted a bánatom.
Megköszönöm jószágodat,
Vigasztalj Jézusom.

Sóczó István édes atyám!
Megnyitottad házaadt,
Visszavetted tizenegy hét
Előtt elvált lányodat.
Oh, ha a gond, sok fáradtság
Ennyi gyászt hoz is reád,
Ne veszítsd el reményedet.
Az Isten jutalmat ad.

Csompóra Viktória anyám!
Mért is mondom nevedet?
Mért hívom búis koporsómhoz
Hűséges jó szívedet?
Hiszen szóval jószágodat
Meg soh'sem hálálhatom,
Életednek sok keservét
Meg nem vigasztalhatom.

De az Isten nagy hatalma
Ott áll minden gyász felett,
Enyhülést nyert a fájdó szív,
Ha Benne reménykedett.
Bár én nem vigasztalhatlak,
Ó ott van segíteni
S megenyhülnek édes anyám
Szívednek gyötrelmei.

Sóczó Veronka testvérem!
Nincs három hónapja még,
Menyasszony-koszorú födte
Két testvér szűzi fejét,
Mi álltunk az oltár előtt
Reményekkel gazdagon,
Ugy látszott, én életrozsza,
Te egy halvány lilium.

S amire nem gondolt volna
Néhány napja senkisen:
Ime, én már elhervadtam.
Mint tört virág hirtelen.
Oh, virulj soká helyettem
Giricz Bálint férjeddél,
Sírban nyugvó, hűséges, jó
Testvéred ne feledd el.

Marika édes testvérem,
Ne sirj, ne sirj sorsodon!
Amit ez a világ ígér.
Csalfa ígéret nagyon
Jobb nem is remélni semmit,
Mint csalódní rémesen,
Rajtad-már nem lesz hatalma
E rossz világnak soh'sem.

S a remény mi téged biztat,
Oh hidd el, beteljesül:
Egykor Jézus választ téged
Mennyei szóp jegyesül
És nem kell Tőle elválnod.
Ott fölhalász engemet.
Emlékezz rám, az én lelkem
Boldogan vár. hűn szeret.

Anna testvérem! Virulj, hogy
Szüleink viduljanak,
Ne zavarja többé bánat
A te boldogságodat.
Élj sokáig s hogyha egykor
Véget érnek napjaid,
Nyerd meg a választott lelkek
Múlhatlan örömeit.

Sándorka és Viktória!
A testvéri szeretet
Hűségével azt kívánom,
Szépen nevedjétek.
A föld tiszta örömeit
Adja meg néktek az Ur
S üdvözítse lelketeket
E mulandó éltén túl.

Csompóra György jó nagyatyám!
Tudom a szíved sajoj.
Szabó Mária nagyanyám!
Szemeiden könny ragyog.
Sirassatok is meg engem,
Mert szerettelek nagyon,
Lelkem áldva gondol rátok,
Bár e földet elhagyom.

Édes atyám négy testvére
S kedves hitvestársaik
Fogadják el hideg szívem
E jókívánatait:
Békesség legyen itt társuk,
Reményük szent boldogság,
Teljesüljön, egykor Isten
Szent színet megláthatassák.

Timár Borbála anyósom!
Fogadd el köszönetem,
Mert szeretél s kfnjaim közt
Ápolgattál szívesen.
Jutalmazzon Isten érte,
Könnyebbítse gyászodat
S egykor az egek honában
Adja boldogságodat.

Bús férjemnek két testvére!
Titeket szólfalak,
Szeretett párjaitokkal
Végső szömban áldalak;
A jó Istenben remélve
E mulandó éltén át,
Méltók legyetek megnyerni
Az egek dicső honát.

Hunya Mátyás keresztatyám!
Hálásavamat fogadd
Uhrin Katalinnal együtt,
Köszönöm jóságtokat,
Amért a szent kereszttségben
Helyettem szólottatok,
Legyetek áldottak s egykor
Mennysországba jussatok.

Timár Mátyás bérmaatyám!
És Iványi Mária
Bérmaanyám! Áldást adjon
Rátok is az ég Ura;
Jutalmazza szívességitek
Már e múltó életben
S végre örök dicsőséggel
Odafont a mennyekben.

Jambrik Mihály keresztkomám!
Búcsút veszek a midőn
Elindulok, hogy porladjak
A szomorú temetőn.
Kedves komasszonyommal,
Iványi Erzsébettel
Soká éljetez s egykoron
A mennybe jussatok fel.

Minden kedves rokonaim,
És férjemhez tartozók,
Együtt ti is jó szomszédok,
Ugy végtiszesség adók!
Isten kegye kísérjen e
Gyarló földi úton
S várjon az égi hazában
Az örökös jutalom.

Kedves férjem! Jó szülőim!
Még egy csókot adjatok
S erősítsen a jó Isten,
Mert már nem maradhatok.
Oh nincs olyan rémes bánat,
Mit el nem bír az, ki hisz,
Mégvigasztal a jó Isten
S engem a mennyébe visz.

Oh Uram! ki ilyen korán
Elszólítál engemet,
Legyen akaratom szerint,
Csak vedd Hozzád lelkemet.
S itt be nem telt reményimel
Teljesítsd a végnapon,
Támassz föl s állíts jobboldra,
Én kegyelmes Jézusom.

(édesanyám
nővére)

Sóczó
Ilonka
1883 -
1900

Január vége. Dühöng a tél!
már-már vinné el a tetőt!
- Alkonyatkor egy özvegy férj,
látogatja a temetőt.

-24- * 1986 I. 31.

VI.

Az utcában szól a zene,
kinék muzsikálnak?
Ritkán szól az errefele =
Sota itten a bánat.

A'm ezúttal lakodalmat
ülnek Sócsókával!
Dédanya is arra hálad,
kezében egy srep tál!

Unokájának cipeli
nászajándék képpen,
Süteményekkel van teli,
s virág a fedélen.

" Fogadjatok Vitai jányom,
te, még jókha párod,
minden legjobb kívánságom!
- No meg nagyapádot,

látogassátok meg holnap,
vagy ha lehet, még ma =
Valamit ő is tartogat
nászos ajándékba!

Nem mozdíthat el a háztól,
tudod, fáj a lába.

- Nem táncol már úgy mint máskor
az Endrödi bálba! "

- Ráhívtak megint a zenészek
s néhányan daloltak.

Itt-ott táimolygott egy részeg =
elment "nézni Holdat".

A menyasszony desapjának
nem megy jól a néta =
Torkát szorítja a bánat.
Özvegy 4 év óta.

Kedves lányait, Viktóriát
látja most fehérben,
saját magát meg anyósait
most is fekete'ben.

Haborús világ volt a
4 év ami elmúlt,
el volt feledve a nóta,
még harang sem kondult!

- Vége van a háborúnak
és még sincsen béke.
Forrongások belül dúlnak,
a lélek mélyébe'.

Dédanya most odatopog
minden unokához.
Szerepük is, mert elszóhott
járni minden házhoz.

"Veron, Sanyi, Anna, Mari,
Viki, Julianna!"
- így szólt a szőlitani
unokáit sorba.

A vőlegényt = Bella jóskát
is "unokám"-nak mondta =
ő viselte annak gondját
kicsi kora óta!

(A Bella nagyszü(lök)

Giricz Viktória
1870 - 1901

Bella* Mária
1897 - 1980

Bella József
1869 - 1900

Bella↓ József
1895 - 1959

Mert Veroné's dédanyával
laktak kezdet óta,
s Balinttal, Veron párjával
közel-rokon Jóska.

A Gircz család

Sóczy Veron - Gircz Bálint
1880-1937 1878-1960

A gyerekek = Viktória, Erzsébet,
Ilona, Teréz, Bálint

Szepény gyerek, s luiga Mari
Szüleit vesztették
S menedéket az anyai
nagyszülőknél lették.

Amde nem éltek nagy időt,
azok is elhaltak,
S a gyerekek a nagyszülők
fiára maradtak.

Nála tanult mesterseget:
lett coizmadiamester
és mikor a világ égett,
a fronta onnan ment el.

Orosz földre ragadta őt
a háborús áradat.
Ott töltött 3 esztendőt
fogolyként mint a rab.

De rabságból ő megszökött.
Egy kedves napon:
Meglepülve és bűjve jött
gyalogog meg vonaton.

Bella József 1917-ből
(édesapám katonakoriképe)

Megjött és ollárhoz vitte
Sóczy Viktóriát ;
his kora óta ismerte
nevelő-anya hűgát.

Sóczy Viktória 1917-ből
(édesanyám leánykori képe)

Jtt ülnék az asztal végén
Szépen, egymás mellett:
komiszban van a vőlepeny,
másra még nem tellett.

A menyasszony is maga varrta
estői örömlőjét,
dedánya még kihorgolta
a fátjol vitágát.

Együtt fognak majd ök lakni
az özvegy deszával,
s testvérekkel = Mari, Sanyi
és Juli-húgával.

Szűk lesz a módos vityillő
ilyen nagy családnak!
Lesz e helye a viruló
gazdag rőzsafának?

* 1886 II. 1

(Szüleim házassági képe 1918 tól)

Sóczó Viktória
1898-1972

Bella József
1995-1959

VII.

Es' fordult a kepez idöben.
Eltelet 7 esztendő.
Ne várjatok többet tőlem,
ennyi elegendő.

Dédanya a haláldin van,
s azt maga is várja.
Mindig vannak nála hármán,
van bunokája.

Dédunokája is van sok,
már 20 nál is többen!
Feleennyi születni fog,
majd még a jövőben!

Dédanya tudja, hiszen ő
előre is látott =
Nálánál egy kástyavető
jobb kirben nem állott!

Ő még többet elhallgatott
mint amit kimondott.
Rosszat rosszra ő nem rakott,
csak valamit kigondolt.

De ki figyelt észrevette
hogy valakit eltitkol'...
ha kívánta, hát értett, e
ki nem mondott szóból.

- Most 5 éve is elüzent
Gajsz-ra és Alag-ra,
hogy jönnének a rokonok mert
az ura úgy akarja.

Matyi-Zsóké, Lajos-kulcsár
igyékeztek napyon,
de nagybátyjuk ott feküdt már
fent a ravatalon!

Most is jöttek és jönnek még,
talán izent értük,
olyanok is, kiknek jöttét
a családban nem értik:

Betoppan egy jövevény kit
Senki más nem ismer,
ám dédanyja már a léptit
ismerhette most fel,

mert ülne fel már az ágyában
s kezét felé nyújtja,
mint az, aki lázálmban
szemeit felnyitja.

A jövevény ágyához lép
s kezét megrapadja,
csókolja a sápadt kezét
és dédanya hagyja...

"Mária!" - szól a jövevény -
"Mária!... Mária!"

Könnycsepp csillog már a szemén
s szólna, hogy ha birna.

"Rudi báró..." szól dédanya
alig hallhatóan.

Mondaná, de nincs már szava,
sóhajt elhalóban...

Az idegen megcsókolja
még egyszer a kezét.

"Koldusbáró!" - ríva mondja
és a lázból kilép.

Jött, mint akit nem is vártak,
ment, mint kit nem küldtek,
és a tagjai a háznak
egyre fehéültek.

Mint ki a halálangyalát
személyesen látta,
szótlanul néznek a család
tagjai egymásra.

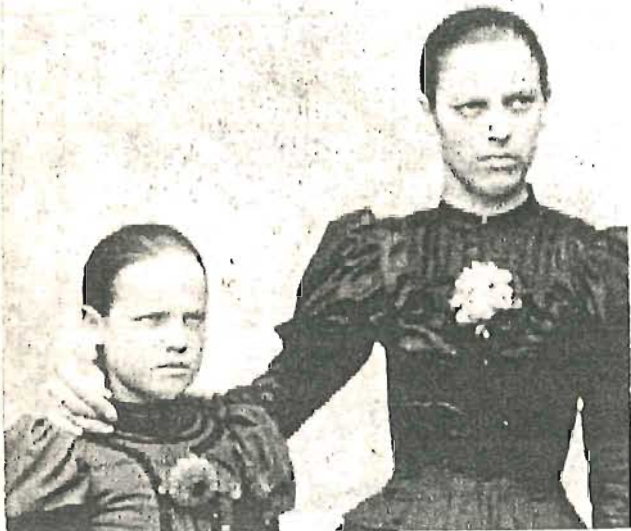
E rémületből felrettenve
Veron az ágyhoz lép =
"Nincs már semmi élet benne!"
szól - s lefogja szemét.

Mária olvasót helyez
a halott kezébe,
Viktória gyertyát keres,
Sándor gyújtja fényre.

Anna megy a koporsóshoz,
Julia kántorhoz,
Viktória megy a paphoz,
Sándor sírásóhoz.

Egy túlhajtott igyekezet
 lett urra mindenkin.
 Nehéz órában idevezet
 a nagyranőtt lelki káin!

*

Sóczó Anna
 1886-1946

Sóczó Veron
 1880-1937

Sóczó Sándor
 1896-1973

Sóczó Julianna
 1904-1971

A dédanya
 anyokái =

Sóczó Viktória
 1898-1972

Giricz Erzsébet
1905-1927

Giricz Viktória
1907

Giricz Jóna
1911

Giricz Zoltán
1909

Giricz Veronka
1921

Giricz Teréz és
Búza István
1914 (1908)

Veron családja =

Julianna családja =

-39- Németh Gyula
1922

Németh Dezső
1924

Melléksrobában ül a kántor,
odamenni tilos!
Előtte üveg s pohár bor,
penna és papíros.

Szemét lehunyja mint aki
csak lefelé figyel =
Emléki könyvet nyitja ki
s azon tünődik el:

Ismerte ő a dédanyát,
kevesen nála jobban.
Először látta az arcát
888 ban!

Szemei olyanok voltak
mint az ő anyjainak,
és már mind a tetteen holtak =
Csillagokká váltak!

- Így tünődött jó újházy
s felhajtotta a bort.
Nem lehet már elodázni,
irni kell sorra-sort!

S megírta a bicsúztatót
egyetlen ülé'sre,
mint a szívnek halált hozott
egyetlen üté'se.

Május volt és orgona nyílt
a kocsmá ablak előtt ...
Nem látta, bár kerekre nyílt
szeme a temetőt.

... Ily lelkeket nem hantolnak,
mert az Égbe szállnak!
Nem kell bicsúztató holnap
már a dédanyának ...

Mégis fogta s lajbi zsebbe
gyűrt 15 versszakot.
Borpenzt az asztalra tette,
felállt, s elballagott.

- Másnap délután 3-kor
minden szem könnyezett,
mikor újrászó, a kántor
bicsúztatni kezdett:

Már az éj. sötét madárként,
Szárnyait terjesztgeté,
Lelkem túlvilágé volt már
S csak szívem az életé,
De az életvágy sem tártott, —
Ki csodálná ezt, midőn
Oly rég tévelyegtem itt, az
Alkonyatra vált időn?

Szép az alkony, de csak úgy, ha
Tart soká az estifény,
De az eget már sok éve,
Hogy sötétnek látom én:
Bús felhőkbé ment le a nap,
Halványak a csillagok,
Szép remények holdsgúrára
Enrám többé nem ragyog.

A jó, régi ismerősök
Mind a sírban nyugszanak
S már az ügyis gyászos évek
Elvitték hű társamat:
Egyszülött kedves leányom
Még addig sem várt réám,
Tizenegy év óta porlad
A halottak bús során.

Ő jett volna éjszakába
Telt napunk egén a hold
S míg élt, boldog aggkort vártam,
Szíve olyan drága volt,
Édes lenne a virrasztás,
Míg hű szeme rám ragyog,
De így már csak bánni kellett,
Hogy még most is itt vagyok.

A sor rajtam volt és ő ment,
Bár nem, túl fiatalon,
Hogy esérébe adjam éltem,
Jaj, nem volt rá hatalom!
— Szinte megbékéltek már az
Egykor árva unokák,
Csak én hittem, hogy az égen
Gyászfelhők vonulnak át.

Nem, az én világom ez már,
Melytől szívem most szakad —
S álmódozva, visszahívtá
Lelkem a szép multakat:
Tavasz boldog paszirtája
Volt a szívem egykoron...
Oh boldogság szép tavasza!
Édes fiatalokom!

Majd az áldott küzdelemnek
Szép világa jött a nyár,
De hogy a jót megnevelje,
Az idő oly messze már!
Égy egészen más világ ez,
Mint volt egykor az enyém.
Nekem nyíltak még virágok
A boldogság mezején.

Nekem volt hitem, reményem,
Társam volt a szorgalom,
Úgy tartottam, minden óra
Aldást szerző alkalom:
Tudtam szívemből szeretni,
Jót akarni s tenni azt,
Örülni a boldogokkal
S megsíratni a panaszt.

On, nem könnyű mód ölében
Érttem ily nagy korhatárt,
Régen ismert minden hajlék,
Mely segítő kézre várt,
Szíves gondom itthon is hűn
Örködött szeretítemen
S tudtam éjt-nap fáradozni,
Csak talán pihenni nem.

Adtam s nyertem sok szíves szót,
Ki tagadta volna meg?

— Akkor minden szív jót érzett
S azt hirdették a szemek:
Szeretet volt a szívekben,
Szívesség az arcokon
S hívebb volt az idegen, mint
Majd talán ma a rokon.

Vágytam sokszor megsíratni
Eltűnt szép világomat,
De a szívem úgy érezte,
Nincs jogom rá, nem szabad,
Mért panaszlom a siralmat,
Mit a túlidő hozott?
Aki elment idejében,
Ennyit nem csatlakozott.

Majd nyolevnanhat év... mi nagy szám!
Az öröm nem várja be
S késő rá, hogy a szegény szív
Új reménybe kezdene, —
Férjem is öt éve nyugszik,
S akinek még ez se sok,
Úgy váltunk el, mint ötvennyolc
Éves arany-házások.

Rég úgy ejtem a szót, mintha
Mindjárt válnom kellene,
Minden perc végperc lehet s itt
Nincs erő már ellene,
Mégis édes, unokáim,
Nektek búcsút mondanom,
Hogy ne vesszen a hűségnek
Egy szava se ajkamon.

Legyen Isten őtalmában
Minden hűséges rokon,
Legyen testi-leiki áldás
A kedves szomszédokon:
Kik eljöttek megüsztegni,
Aldom a jólekeket
S hálát érzek az iránt, ki
Jószívvvel megemléket.

Mellyel búcsúszóm bezárta,
A lelken hozzád sohajt,
Jézusom, ki megsegítél
Bírni minden földi bajt,
Oh, légy most is segédemem,
Éz utolsó utamon,
Adj nyugalmat s főt, egcében
Vérjon örök jutalom.

József

Imre

Mária

Antal

Ferenc

János

Tibor

Viktória családja =

- Bella József 1918
- Bella Imre 1921
- Bella Mária 1924
- Bella Antal 1926
- Bella Ferenc 1928
- Bella János 1935
- Bella Tibor 1939

Búza Viktória
1916

Búza Vince
1927

Búza Sándor
1914

Búza Mária
1910

Anna családja

Búza László
1925

Búza Pál
1919

Sándor családja

Sóczó Ilona
1931

Sóczó Gábor
1929 -44-

Sóczó Sándor
1927

testvére

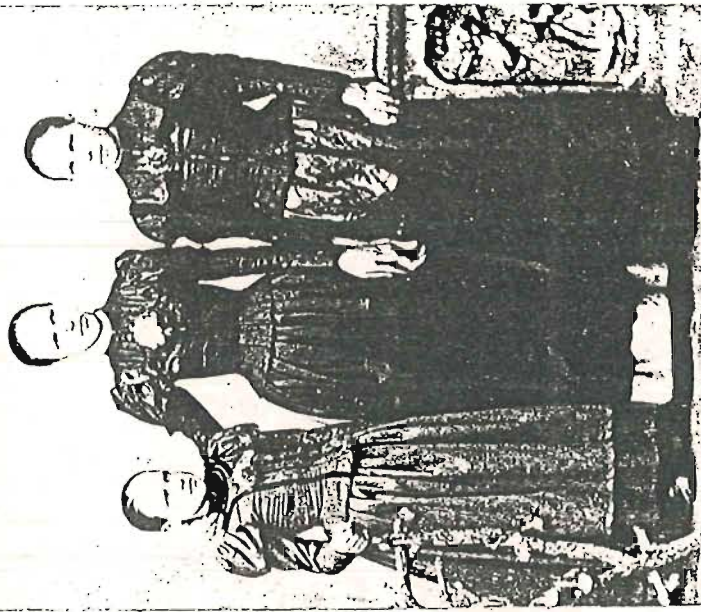
Giricz Balint

1900
körül

Garaguly István

Tringovics

Sóczó Anna Sóczó
Veron

Sóczó Ilonka
1900 körül

M. S. Gyula

ARAD